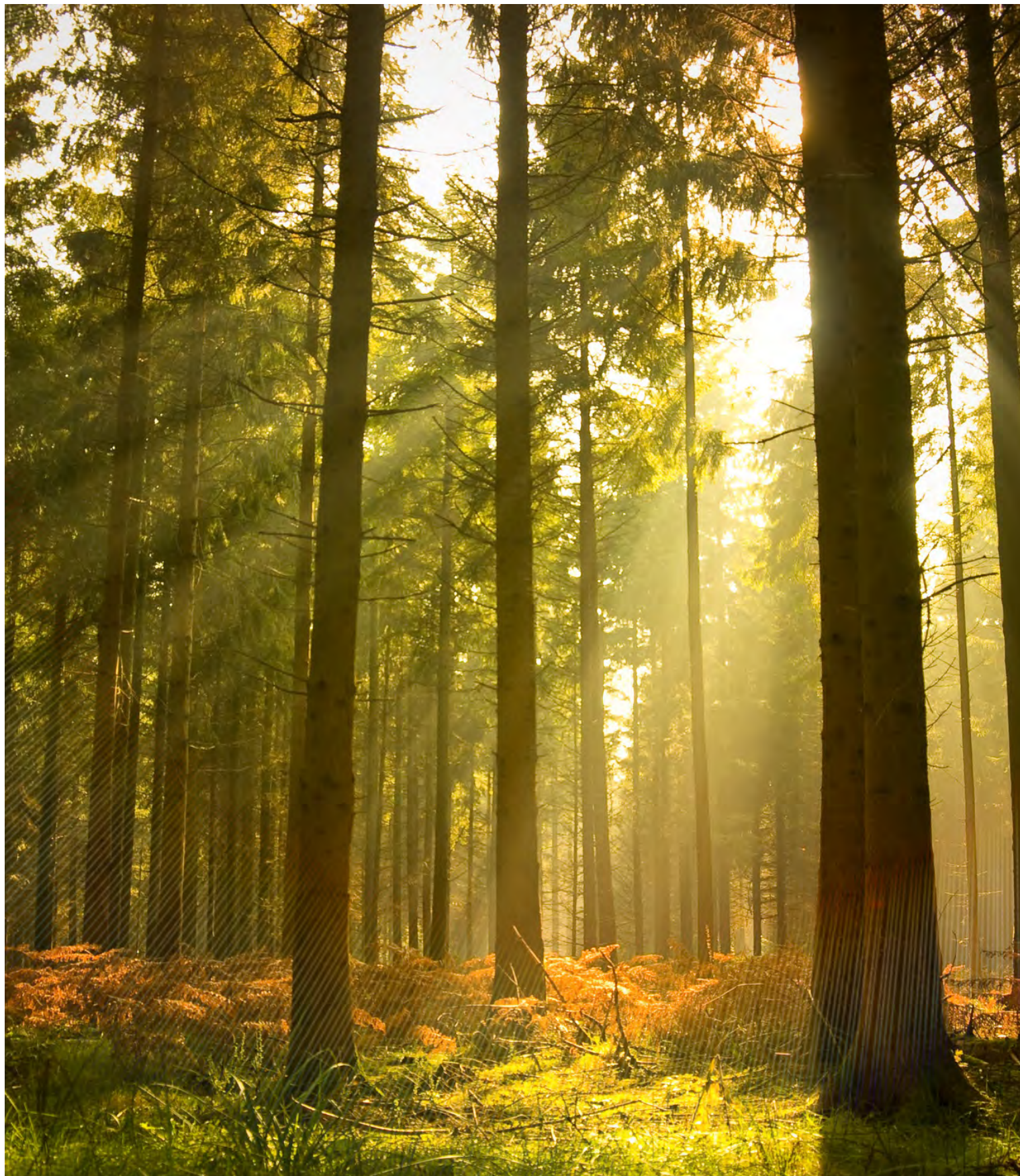

Rapport

BÆREKRAFT 2017

HENT

Gjennom et tett samarbeid med våre kunder drives stadig bærekrafts arbeidet i HENT fremover. Markedstrenden er klar; for å skape langsiktig lønnsomhet må bærekraftsprinsippene være en del av HENT sin forretningsmodell.

HENT har tatt flere grep i 2017 som underbygger dette, og vil ta flere i årene som kommer. Integrert rapportering og bevissthet rundt næringslivets påvirkning på samfunn og miljø skaper åpenhet og stimulerer til bærekraftig utvikling.

Utvikling av ansatte er viktig for HENT. HENT har, nesten uten unntak, hatt økende omsetning hvert år siden etablering, noe som har medført betydelige muligheter til utvikling hos våre ansatte. Resultatene fra klimaundersøkelser viser også at trivselen er høy i HENT og at kulturen preges av ansatte som er genuint opptatt av å skape noe bra sammen. Dette er et godt utgangspunkt når endringshastigheten, kompleksiteten og kravene til produktivitet i bransjen stadig øker.

Satsningen på Lean er det største og mest gjennomgripende forbedringsprosjektet og kompetanseløftet i HENT sin historie. Alle ansatte har vært gjennom Lean Foundation, et opplæringsprogram for at alle ansatte i HENT skal ha lik forståelse for hovedprinsippene i hva som skaper best flyt i et prosjekt. Hovedmålet med programmet er at alle skal forstå bedre sin påvirkning i helheten, hva som skal til for at teamet, prosjektet eller HENT skal lykkes best mulig sammen med våre samarbeidspartnere og kunder. Flyt basert på kundens perspektiv og det å kontinuerlig forbedre seg. Lean-satsningen er en kulturendring hvor vi skal sette prosjektets interesser i sentrum, beslutte for prosjektets beste, se helheten og skape eierskap til prosjektet hos alle. Satsningen har så langt vært for egne ansatte i HENT, men vi vil fremover involvere våre leverandører og kunder inn i satsningen.

HMS er en av grunnpilarene i HENT sin strategi og kultur. Resultat innenfor HMS i 2016 var svært gode, med nedgang i skadefrekvens og alvorlige hendelser til tross for omsetningsøkning. Dessverre har vi opplevd en økning i fraværsskader i 2017. Tallene er fortsatt gode sammenlignet med gjennomsnittet i bransjen, men tiltak er iverksatt for å være i forkant. Et av disse tiltakene er utarbeidelsen av en HMS-video med utgangspunkt i noen av de mest alvorlige

hendelsene vi har hatt i HENT de siste årene. Dette vil danne utgangspunkt for refleksjoner og tiltak som skal gjennomføres i prosjektene og avdelingene, og formålet er selvfølgelig lærling og hva vi kan gjøre for å forebygge framtidige hendelser.

Vi operer i et marked hvor useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet er en risiko, men også her opplever vi at målrettet og systematisk arbeid gir gode resultater. HENT har utstrakt bruk av underentreprenører på våre byggeplasser og gjennom grundige prekvalifiseringsrutiner og kontroll av etterlevelse av rutiner på byggeplass vil risikoen for bruk av useriøse aktører reduseres. Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet er et ansvar bransjen har felles, og ved å utvikle egne fagansatte og satse på lærlinger, bidrar vi til å beholde fagkompetanse, håndverkstradisjoner samt bekjempe useriøse aktører.

Vi har mange kunder som setter miljø og klima høyt oppe på dagorden. Dette har resultert i at HENT har utviklet og bygget mange bygg med miljøprofil i løpet av 2017. Samtidig stilles det stadig strengere krav til reduksjon av utslipp fra egen virksomhet. Byggeplassene skal være fossilfrie, og etterhvert utslippsfrie. Det settes fokus på transport av varer og utstyr til og fra byggeplassen, og gjenbruk av materialer. Sammen med våre kunder, leverandører og underentreprenøren har vi gjort oss gode erfaringer å ta med seg når vi nå skal redusere utslippene fra byggeplass ytterligere.

Jan Konrad Jahren

Jan Konrad Jahren
konsernsjef

OM HENT

HENT er en nordisk entreprenør som utvikler og utfører alle typer byggeprosjekter. HENT har sitt hovedkontor i Trondheim, med avdelingskontorer i Oslo, Bergen, Ålesund, Bodø, Hønefoss og Horten, og datterselskap i Sverige med kontor i Stockholm og Malmø. Vi har levert en rekke store byggeprosjekter for både offentlige og private utbyggere i hele nedslagsfeltet. HENT har gjennomført mange store samspillsprosjekter og utviklet en egen gjennomføringsmodell for disse kalt "HENT Totalverdi". Gjennom aktiv deltakelse og integrert prosjektutvikling har HENT i en årrekke deltatt i verdiskapning for sine oppdragsgivere. En komplett deltakelse fra idè til overlevering er et av HENT sine varemerker. Som en naturlig videreutvikling av dette, etablerte vi HENT Eiendom AS. Et heleid datterselskap med formål om å utvikle attraktive tomter til næring- og boligprosjekter, gjerne i samarbeid med andre aktører.

Vi har en forpliktelse overfor våre kunder om å levere riktig kvalitet, til riktig tid, hver gang. Denne forpliktelsen representerer også selskapets overordnede målsetning for kvalitetsarbeidet. Dette skal oppnås gjennom risikobasert kvalitetssikring, ved å avdekke risiko så tidlig som mulig, risikoreduserende prosjektering, risikoreduserende utførelse og kontrollregimer ved forhøyet risiko. For ytterligere å underbygge dette, har vi styrket egenkompetansen med en egen avdeling innen miljø- og energiriktig bygging. Våre prosjekter kjøres etter modellen "Trimmet Gjennomføring" som er vår tilpasning til de mer kjente LEAN-prinsippene og Lean Construction.

Danderyd sjukhus

Samfunnsansvar/bærekraft er et styre- og konsernlederansvar hvor den strategiske retningen for konsernet utarbeides av konsernledelse i samråd med de ulike fagdisiplinene innenfor HMS, personal, miljø og styringssystem. Det rapporteres månedlig innenfor økonomi, HMS, sykefravær, mens øvrige tall rapporteres kvartalsvis eller årlig til konsernledelsen. De enkelt bærekrafts mål følges opp av avdelingen, prosjekt og ulike stabsfunksjoner. Bærekraft er i den grad det er mulig integrert i prosjektgjennomføringsmodellen.

I 2017 ble det utført en vesentlighetsanalyse for å kartlegge hvilke områder innenfor bærekraft våre interessenter prioriterte. Kartleggingen ble utført etter dialog med eier og styret og kundeundersøkelser. Internt har ledelse og fagansvarlige foretatt en vurdering av de ulike områdene. Vesentlighetsanalysen, konsernets generalplan og konsernets verdier er det som har dannet grunnlaget for arbeidet innenfor de ulike områdene som utgjør bærekraft i HENT.

Omsetning
Konsern

7 milliarder

Omsetning
HENT AS

6,7 milliarder

882
ansatte

Media City Bergen

Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet

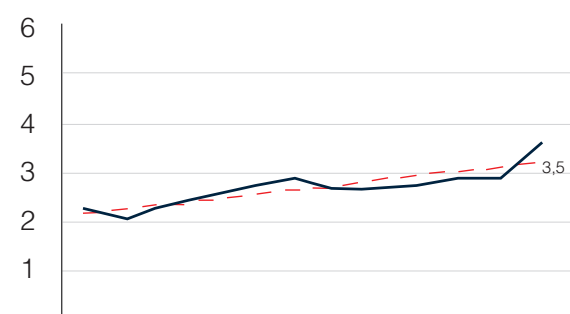

Vår viktigste ressurs er våre ansatte og samarbeidspartnere, og det er derfor avgjørende at alle som utfører arbeid på våre byggeplasser og deres familier føler trygghet for at arbeidsplassen er preget av sikkerhet, respekt, trivsel og et helsefremmende arbeidsmiljø.

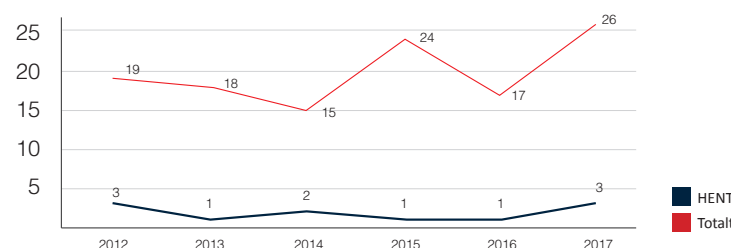
Våre prosjekter skal være preget av de samme verdier som vi tilbyr våre egne ansatte. Dette betyr at alle våre samarbeidspartnere, herunder byggherrer, leverandører, underentreprenører og samfunnet for øvrig skal være trygge på at prosjektene etterlever myndighetskrav og øvrige forventninger til et sikkert og helsefremmende arbeidsmiljø. Dette skal oppnås gjennom systematisk arbeid preget av kunnskap, erfaringslæring og en ledelse som ved handling viser at HMS har førsteprioritet uavhengig av andre behov og ønsker. Vi er overbevist om at en høy HMS-standard er nødvendig for optimal drift og en langsiktig bedriftsøkonomisk lønnsomhet.

HMS-prioriteringen er en grunnpilar i HENT sin strategiske satsing. Toppledelsen har et særskilt ansvar for personlig involvering for å sikre organisasjonens måloppnåelse på HMS. Ansvaret ligger i linjeorganisasjonen, og det påhviler enhver leder et særskilt ansvar for synlig og konkret oppfølging av de HMS-systemer som er etablert. Utviklingen av fraværsskader og H-verdi har vært noe økende i 2017. Det var særlig mot slutten av året vi fikk en økning i skadefrekvens, og skader som kan relateres til vinterklima er definitivt overrepresentert i materialet. Men vi har uansett valgt å fokusere bredt på årsakssammenhenger, og tiltak er iverksatt i tråd med dette.

H-tall totalt pr. desember 2017 - Konsern

Utvikling i antall F-skader 2012 - 2017

Seriøsitet og etikk

Samfunnsdebatten har dreid mot økte seriøsitetskrav og økt fokus på sosial dumping. Medias dekning av dette påvirker også politikere, byggherrer og entreprenører til å stramme til kravene de setter til kontroll, gjennomføring og oppfølging i sine prosjekter. HENT har jobbet målrettet gjennom flere år med seriøsitet, noe som har resultert i svært få brudd på seriøsitetskrav. Både nasjonale og internasjonale underentreprenører må gjennom strenge krav til dokumentasjon og kontroll gjennom en prekvalifisering før eventuelt kontrakt blir signert med HENT. På prosjektene kontrolleres oppfølging av krav gjennom kontroller, inspeksjoner og revisjoner. HENT har et eget revisjons-team som i tillegg til revisjoner bistår prosjektene med fagekspertise og opplæring.

Spesielle tiltak gjennomført i 2017 som trekkes fram er:

- Etablering av elektronisk mannskapslogg på alle prosjekt.
- Opplæring av HMS-leder og innkjøpere
- Tilpassing av prekvalifisering (prekval) rutiner etter endrede lov- og markedskrav

Etiske retningslinjer

I områdene hvor HENT sin virksomhet opererer er næringslivet godt regulert, men bygg- og anleggsbransjen er risikoutsatt med tanke på useriøse aktører. Etiske dilemmaer og konflikter kan oppstå av ulike og sammensatte årsaker. Konsernets etiske retningslinjer er utarbeidet med hensikt i å veilede de ansatte og samarbeidspartnere gjennom slike situasjoner. HENT sine etiske retningslinjer er basert på FNs Global Compacts ti prinsipper, som igjen er basert på FNs menneskerettighetserklæring, ILOs grunnleggende konvensjoner Human Rights at Work, Rio erklæringen og FN-konvensjonen mot korrupsjon.

Signering av etiske retningslinjer er lagt inn som en del av rutinen ved signeringsprosessen med nyansatte i HENT. Det er gjennomført signeringsprosess elektronisk for alle eksisterende ansatte. Etiske retningslinjer er implementert som en del av de standard administrative bestemmelser og derav en del av kontraktsdokumentene med underentreprenører. I den årlige klimaundersøkelsen etterspørres det tilbakemeldinger fra ansatte med hensyn til eventuelle opplevde brudd på etiske retningslinjer. Disse tilbakemeldingene gir grunnlag for vurdering av tiltak og spesielle fokusområder fremover.

Miljø og klima

Det er en stadig økende etterspørsel etter bærekraftige bygg i markedet. Ambisjonene og kravene til kundene øker, og det som for noen år siden var pilotprosjekter har nå blitt normen.

En bransje som har stått for et betydelig forbruk av energi, natur-, og materialressurser, og generert tilsvarende mengden avfall og klimagassutslipp, opplever nå en snuoperasjon. De foregående årene har miljøfokus i bransjen vært større på tiltak og løsninger på selve bygget. Nå opplever vi også kunde krav til knyttet reduksjon av utslipp fra byggeplass. Beregninger viser at ved bruk av alternativer som elektrisitet, fjernvarme, pellets og biodiesel (HVO) til oppvarming, anleggsmaskiner og transport kan man redusere utslippene av CO₂ og NO_x med over 95%.

Miljøeffektiv byggeplass

Miljøeffektiv byggeplass er et egenutviklet HENT konsept som ble utarbeidet i 2012. Målsetningen er å minimere vår negative påvirkning på miljø og simulere til innovative tiltak som bidrar til målsetningen om reduksjon av avfall,

reduksjon av helse- og miljøfarlige stoffer, minimere bruken av fossil energi og effektiv byggvarme og byggeplassbelysning. Etter hvert som markedet endrer seg har minimumskravene for å oppnå sertifisering blitt mer krevende. På denne måten oppnår vi kontinuerlig forbedring.

I 2017 var 73% av våre byggeplasser sertifisert som miljøeffektiv byggeplass, hvor 5 av disse var fossilfri byggeplass.

Avfall og sirkulær økonomi

Det har i mange år vært fokus på sorteringsgrad på avfall i bransjen, og HENT har i like mange år hatt en intern målsetning om 85 % sortering. I 2017 var resultat 86 % avfallssortering på våre byggeplasser. Det har i de senere årene vært sett nærmere på det store potensialet som ligger i avfallsreduksjon og sirkulær økonomi. Her jobber vi med å flytte avfallsreduserende tiltak til prosjektering og innkjøp. Dette har en langt større effekt enn kun å fokusere på de tiltakene som gjennomføres på byggeplass. I 2017 oppnådde vi et resultat på 25 kg avfall/m² for nybygg, noe som er innenfor målsetning og bedre enn gjennomsnittet i bransjen. Andre tiltak er etablering av HENT lagersalg som i større grad muliggjør salg av overskuddslager mellom prosjektene og gjenbruk av betong i flere prosjekt.

Täsenhjemmet - verdens første plusshus sykehjem

Bærende konstruksjoner i tre. Utstrakt bruk av eksponert tre innvendig. Skal oppnå karakteren BREEAM NOR Excellent. FutureBuilt-prosjekt. Maksimal grad av utslippsreduksjon fra byggeplass.

Bærekraftige bygg

En økende andel av vår portefølje er bygg med en sterk miljøprofil, hvor flere av disse miljøsertifiseres. I 2017 hadde vi 27 BREEAM-prosjekter under sertifisering og i Sverige er det pågående prosjekt som skal miljøsertifiseres innenfor WELL og Miljöbyggnad. Flere plusshus- og FutureBuiltprosjekt er også en del av prosjektporteføljen. HENT har et stort fagmiljø innenfor miljø, energi og teknikk som bidrar til utvikling, innovasjon og rådgivning i konsernet og på prosjektene.

Klimagassreduksjon

HENT har forpliktet seg til å redusere utslipp fra egen virksomhet med 20 % innen 2022. En stor del av konsernets klimagassutslipp er tilknyttet byggeplass, hvor avfall og energiforbruk (inkludert byggvarme) utgjør den største andelen. Et av tiltakene for å oppnå dette målet er at en større andel av energikildene skal være fossilfrie. Dette kan være bruk av syntetisk fornybar diesel på anleggsmaskiner, bruk av strøm, fjernvarme eller trepellets som energikilde til byggvarme. Eller generelt minimere forbruket ved bruk av styringsautomatikk som gir live-data på forbruk, temperaturer og fukt. Dette er alle effektfulle tiltak vi har benyttet oss av 2017.

Resultatet viser en oversikt over organisasjonens energi- og klimafotavtrykk. Analysen er basert på direkte og indirekte energiforbruk knyttet til virksomhetens aktiviteter. Klimafotavtrykket gir en generell oversikt over organisasjonens klimagassutslipp omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter og er sammensatt basert på informasjon fra både interne og eksterne systemer. GHG-protokollen deler utslippene inn i tre hovedsegmenter, såkalte scope, som inkluderer både direkte og indirekte utslipp. Rapporteringen tar i betraktning følgende klimagasser: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, HFK og PFK.

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1

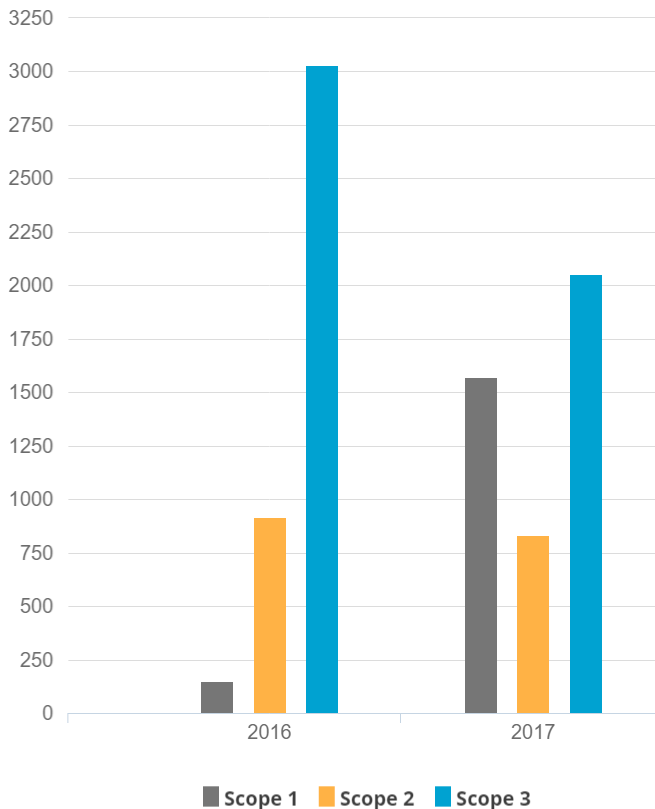
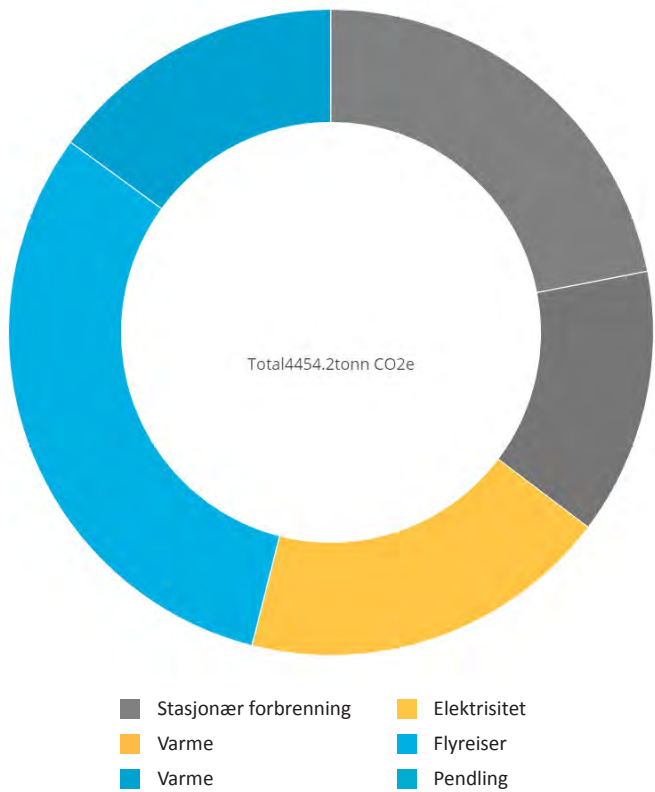
Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2

Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier.

Scope 3

Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av ulike råstoff etc.

Ansatte i HENT

HENT har et stort fokus på kontinuerlig arbeid med trivsel. Det gjennomføres årlige klimaundersøkelser for alle ansatte med gode resultater. Resultatene fra disse undersøkelsene benyttes aktivt av ledelsen for å gjennomføre forbedring. Tilbakemeldingene fra klimaundersøkelsene tilsier at trivselen er høy i HENT. I 2017 opplevde vi en marginal nedgang i resultatene fra 2016 og flere tiltak er iverksatt for å ta tak i de områdene som fikk lavere resultat.

HENT har over lang tid hatt et spesielt fokus på å forebygge sykefravær, etablere god oppfølging og sikre en tett dialog. Selskapet har etablert gode rutiner og stort fokus på å sikre tett dialog med alle medarbeidere. Bedriftshelsetjenesten benyttes aktivt både med hensyn til forebyggende tiltak, samt bistand ved sykefravær. Alle ansatte over 45 år i bedriften fikk i 2017 tilbud om helsekontroll med lege. Alle under 45 år fikk tilbud om helsekontroll med HMS-rådgiver. For fagarbeidere gjennomføres det utvidede helseundersøkelser. Sykefraværet endte for 2017 på 3,2 % noe som er lavere enn gjennomsnittet i bransjen og i Norge generelt sett. Utviklingen har over tid vært positiv, og vi ser effekten av å ha etablert gode rutiner, god organisering av sykefraværarbeid, sterkt fokus på forebyggende arbeid og tett oppfølging. Det er naturlig å se det lave sykefraværet i sammenheng med høy trivsel i HENT, noe årlige klimaundersøkelser bekrefter.

Kompetanse og utvikling er viktig for HENT og ansatte. HENT skolen og avdelingene har i 2017 gjennomført kurs og opplæring innenfor bredden av fagområder i virksomheten. Det største enkeltstående satsningsområde for HENT-skolen i 2017 var Lean opplæring for alle ansatte. Gjennom våren 2017 ble det gjennomført Lean ledertreningsprogram for omtrent 120 ansatte. Disse lederne fikk deretter «train the trainer» ansvar i gjennomføringen av utviklingsprogrammet Lean Foundation for alle øvrige ansatte i administrasjonen. Fordelt på 55 grupper, de fleste tverrfaglig sammensatt, gjennomførte 629 HENT-ansatte det samme opplæringskonseptet for å etablere en felles forståelse omkring Lean. Tilsvarende tilbud ble påstartet for

HENT sin fagarbeideravdeling og skal videreføres i 2018. For alle nyansatte er Lean Foundation etablert som obligatorisk del av opplæringen ved oppstart.

Fagarbeidere

HENT er opptatt av å beholde og utvikle utførende fagkompetanse i bransjen. Dette gjør vi ved å utvikle egne fagarbeidere, ta inn lærlinger, og samarbeide med utdannings institusjoner. Dette for å skape en bevissthet og stolthet rundt fagene.

Vi har egne fagarbeider innenfor betong og tømmer. Våre fagarbeidere er med på å skape en komplementær gruppe ansatte og gir oss også muligheten til bedre forståelse for fag og utfordringer på byggeplass, både sosialt og i forhold til helse, arbeidsmiljø og sikkerhet.

Byggebransjen er risikoutsatt med tanke på useriøse aktører og ved å utvikle egne fagansatte og satse på lærlinger bidrar vi til å beholde fagkompetanse, håndverkstradisjoner samt bekjempe useriøse aktører.

Gjennom våre egne fagarbeidere forstår vi våre underentreprenører og leverandørers utfordringer bedre og kan på bakgrunn av dette sammen skape bedre flyt og kvalitet på våre byggeplasser.

18,6%

164 fagarbeidere
av 882 ansatte

15%

25 lærlinger
av 882 ansatte